23. Вызначце з прапанаваных просты(-ыя) сказ(-ы) з аднароднымі членамі.

1. Лясная сцежка то зварочвала ў арэшнік, то кіравала ў гай старасвецкіх дубоў.

2. Снег белымі ахапкамі ляжаў на стрэхах, на яблынях і грушах, і птушкам было цяжка знайсці корм.

3. Удосталь наплёскаўшыся ў лужыне, верабей узляцеў і сеў на галінку грушы, каб прасушыць пер’е.

А) усе сказы. **Б)** 1. **В)** 2. **Г)** 2, 3. **Д)** 3.

---

24. Аўтарскія заўвагі па ходзе дзеяння ў п’есе – гэта … .

А) маналогі. **Б)** дыялогі. **В)** палілогі. **Г)** рэмаркі. **Д)** рэплікі.

---

25. Вызначце з прапанаваных назоўнікі, якія ў форме роднага склону адзіночнага ліку маюць канчатак ***-у***(***-ю***).

1) магістр; 2) гром; 3) кантраст; 4) баскетбол.

А) усе назоўнікі. **Б)** няма такіх назоўнікаў. **В)** 1, 2. **Г)** 2, 3. **Д)** 3, 4.

---

26. Пра вельмі хуткае дзеянне ў народзе гавораць: “ …”.

А) У вочы не бачыў. **Б)** Глянуць адным вокам.

В) Бачылі вочы, што выбіралі, то цяпер няхай не плачуць.

Г) Як вока схопіць. **Д)** Як вокам маргнуць.

---

27. Дадзены сказы:

1. Ён _ кампазітар. 2. Сэрца _ не камень. 3. Вёска _ рукою падаць.

У якім(-іх) сказе(-ах) на месцы пропуску неабходна паставіць працяжнік?

А) ва ўсіх сказах. **Б)** няма такіх сказаў. **В)** у 2. **Г)** у 1, 2. **Д)** у 3.

---

28. “Найвялікшым духоўным багаццем народа з’яўляецца яго мова,” – сказаў вядомы беларускі мастак слова … .

А) Якуб Колас. **Б)** Максім Гарэцкі. **В)** Ядвігін Ш.

Г) Цішка Гартны. **Д)** Змітрок Бядуля.

---

29. Як называецца маладая кампанія, у аснове якой ляжыць інавацыйная бізнес-ідэя і тэхналогія?

А) блокчэйн. **Б)** байкшэрынг. **В)** каршэрынг. **Г)** стартап. **Д)** кантора.

---

30. Гэты вядомы ўсім мастак слова на сваім летніку пад Мінскам пабудаваў у свой час будынак-кабінет з лазы. На мастках над Свіслаччу ён паставіў імправізаваны пісьмовы стол. Такім чынам можна было складаць захапляльныя гісторыі пра вандраванні ў далёкія краіны, звесіўшы ногі ў ваду і ўяўляючы сябе на беразе мора ці акіяна. Хто гэта?

А) Уладзімір Караткевіч. **Б)** Янка Маўр. **В)** Васіль Быкаў.

Г) Янка Брыль. **Д)** Уладзімір Дубоўка.

КОНКУРС

Арганізатар гульні-конкурсу «Буслік» –
Грамадскае аб’яднанне «Беларуская асацыяцыя «Конкурс»

220045, г. Мінск, вул. Яна Чачота, 16 тэл. (017) 375 66 17, 375 36 23
e-mail: info@bakonkurs.by https://bakonkurs.by/ https://конкурс.бел/

Унітарнае прадпрыемства «Выдавецкі цэнтр БА «Конкурс». Заказ 5. Тыраж 6900 экз. 2023 г.

Гульня-конкурс па беларускай мове і літаратуры «БУСЛІК-2023»

Чацвер, 16 лютага 2023 года

- працягласць работы над заданнем 1 гадзіна 15 хвілін;
- на кожнае пытанне маецца толькі адзін правільны адказ;
- на старце ўдзельнік атрымлівае авансам 30 балаў;
- кожны правільны адказ адзначаецца трыма, чатырма ці пяццю баламі; колькасць балаў, якія атрымлівае ўдзельнік, адказваючы на пытанне правільна, вызначаецца складанасцю пытання (10 лягчэйшых пытанняў – па 3 балы, 10 найбольш складаных – па 5 балаў, астатнія 10 – па 4 балы); складанасць пытання вызначаецца па колькасці ўдзельнікаў, якія правільна на яго адказалі;
- за няправільны адказ аднімаецца чвэрць балаў, прадугледжаных за дадзенае пытанне, у той час, як не даўшы адказу, удзельнік захоўвае раней набраныя балы;
- максімальная колькасць балаў, якой ацэньваецца заданне конкурсу, – 150, аднак аўтары задання не прадугледжваюць яго поўнага выканання ўдзельнікамі; у заданне гульні-конкурсу ўключаны пытанні, веды пра якія не прадугледжаны школьнай праграмай;
- карыстацца даведнікамі, падручнікамі, слоўнікамі, іншымі пісьмовымі або друкаванымі матэрыяламі, электроннымі сродкамі інфармацыі і сувязі забараняецца; не дазваляецца таксама абменьвацца інфармацыяй з іншымі ўдзельнікамі і задаваць пытанні настаўніку; ручка, чарнавік, картка і заданне – гэта ўсё, што патрэбна мець удзельніку;
- самастойная і сумленная работа над заданнем – галоўнае патрабаванне арганізатараў да ўдзельнікаў конкурсу;
- пасля заканчэння конкурсу лісток з заданнем і чарнавік удзельнік забірае з сабой і захоўвае іх да падвядзення канчатковых вынікаў;
- вынікі ўдзельнікаў размяшчаюцца на сайце https://bakonkurs.by/ праз 1–1,5 месяцы пасля правядзення конкурсу.

Заданне для вучняў 9 класа

1. Колькі назоўнікаў у скорагаворцы?

Дзятлы дзюбамі дзяўблі дзеравяку.

А) 0. **Б)** 1. **В)** 2. **Г)** 3. **Д)** 4.

---

2. Вызначце словы з прапанаваных, у якіх ёсць прыстаўка.

1) спаўна; 2) спеласць; 3) назваць; 4) спорт.

А) 1, 2. **Б)** 1, 3. **В)** 2, 3. **Г)** 2, 4. **Д)** 3, 4.

---

3. Колькі ўсяго слоў з ***[х]*** у вершаваных радках Максіма Лужаніна?

Спачатку валіць на шляхі
То мокры снег, то снег сухі.
Адзін завецца Хáлепа,
Другога клічуць Шáлепа…

А) 1. **Б)** 2. **В)** 3. **Г)** 4. **Д)** 5.

---

4. Дадзены сказ: *Неяк дзядуля падчас гутаркі сказаў: “Ведаеш, унучак, за пражытыя гады я зразумеў, што час заўсёды мае зайздросную асаблівасць спалучаць у сабе ўчарашняе і сённяшняе,* ***паступова*** *перакідваючы нябачны масток у заўтрашні дзень.*

Якой часцінай мовы з’яўляецца выдзеленае слова ў сказе?

А) назоўнікам. **Б)** прыметнікам. **В)** дзеясловам. **Г)** займеннікам. **Д)** прыслоўем.

5. Падбярыце з прапанаваных устойлівыя спалучэнні, якія з'яўляюцца сінонімамі да выразу ***тэт-а-тэт***.

1) на чатыры вокі; 2) сам-насам; 3) з вока на вока.

А) усе з прапанаваных. **Б)** няма такіх сярод прапанаваных.
В) 1, 2. **Г)** 1, 3. **Д)** 2, 3.

---

6. У якіх словах з прапанаваных на месцы пропуску напішаце змякчальны мяккі знак (**ь**)?

1) кас..ба.; 2) ц..мяны; 3) сал..ца.

А) ва ўсіх. **Б)** няма такіх слоў. **В)** у 1, 2. **Г)** у 1, 3. **Д)** у 2, 3.

---

7. Нагляд, клопаты, апека – словы-… .

А) амонімы. **Б)** амографы. **В)** сінонімы. **Г)** антонімы. **Д)** паронімы.

---

8. Дадзены народныя выразы:

1. Ад добрай маткі … з хаткі.
2. Чужына – не родная матка, хлеба … .
3. Мілая тая дарожка, якой я да мамы … .
4. Шануй маці – другой … .

Дапоўніце выразы патрэбнымі дзеясловамі:

а) не знойдзеш; б) не дасць; в) не бегаюць; г) хадзіла.

А) 1-а, 2-б, 3-в, 4-г. **Б)** 1-б, 2-а, 3-г, 4-в. **В)** 1-в, 2-г, 3-а, 4-б.
Г) 1-в, 2-б, 3-г, 4-а. **Д)** 1-г, 2-в, 3-б, 4-а.

---

9. Прачытайце сказ:

Я не хачу, каб цінай безгалосай заплеснеў бераг, на якім стаю (Э. Агняцвет).

Прапанаваны сказ з'яўляецца … .

А) простым. **Б)** складаназлучаным. **В)** складаназалежным.
Г) складаным бяззлучнікавым. **Д)** складаным з рознымі відамі сувязі частак.

---

10. Дадзены ўстойлівыя спалучэнні:

1) хоць вока выкалі; 2) душа ў душу; 3) куры не клююць.

Падбярыце да іх антонімы:

а) як кот з сабакам; б) як кот наплакаў; в) хоць іголкі збірай.

А) 1-а, 2-б, 3-в. **Б)** 1-а, 2-в, 3-б. **В)** 1-б, 2-а, 3-в. **Г)** 1-б, 2-в, 3-а. **Д)** 1-в, 2-а, 3-б.

---

11. Выберыце з прапанаваных назоўнік(-і) жаночага роду.

1) камюніке; 2) пантаніма; 3) вета.

А) 1. **Б)** 1, 2. **В)** 2. **Г)** 2, 3. **Д)** 3.

---

12. Які жанр выбраў Ян Баршчэўскі пры напісанні твора "Шляхціц Завальня"?

А) паэму. **Б)** апавяданне. **В)** аповесць. **Г)** раман. **Д)** верш.

---

13. У якіх словах з дадзеных на месцы пропуску напішаце літару ***с***?

1) бей..бол; 2) пя..чота; 3) перано..чык; 4) бе..казырка.

А) ва ўсіх словах. **Б)** няма такіх слоў. **В)** у 1, 2, 4. **Г)** у 1, 3, 4. **Д)** у 2, 3, 5.

---

14. Суаднясіце выразы.

1) не раз; 2) ні разу; 3) не адзін; 4) ні адзін.
а) некалькі; б) многа разоў; в) ніхто; г) ні аднаго разу.

А) 1-а, 2-б, 3-в, 4-г. **Б)** 1-б, 2-г, 3-а, 4-в. **В)** 1-в, 2-а, 3-г, 4-б.
Г) 1-в, 2-б, 3-а, 4-г. **Д)** 1-г, 2-в, 3-б, 4-а.

---

15. Вызначце ў радзе "лішняе" слова.

Дачка, дачушка, даччын, дачны.

А) няма "лішняга" слова. **Б)** дачка. **В)** дачушка. **Г)** даччын. **Д)** дачны.

---

16. Дадзены прыклады:

1) праязны; 2) кантрасны; 3) міласэрдны; 4) жаласлівы.

Выберыце няправільна напісаныя словы.

А) усе словы. **Б)** 1, 2. **В)** 1, 3. **Г)** 2, 3. **Д)** 2, 4.

---

17. У якіх прыметніках з прапанаваных на месцы пропуску напішаце мяккі знак **ь**?

1) астахан..скі; 2) снежан..скі; 3) восен..скі; 4) казан..скі.

А) ва ўсіх. **Б)** няма такіх прыметнікаў. **В)** у 1, 2. **Г)** у 2, 3. **Д)** у 3, 4.

---

18. Прачытайце ўважліва сказы.

1. Амаль увесь месяц стаяла цёплае <u>бабіна лета</u>.
2. Аднекуль данеслася <u>гучнае "ау"</u>.
3. <u>Займацца</u> спортам вельмі карысна для здароўя.

Выберыце сказы, у якіх правільна выдзелены дзейнік.

А) усе сказы. **Б)** няма такіх сказаў. **В)** 1, 2. **Г)** 1, 3. **Д)** 2, 3.

---

19. Дадзены народныя выразы:

1. Век пражыла, хлеба з сокам не ела; хлеб ёсць – сок.. няма, сок ёсць – хлеба няма.
2. Без хлеба няма абед.., без капусты жываты пусты.
3. Не бывае агню без дым.. .

У якім(-іх) выразе(-ах) на месцы пропуску напішаце канчатак ***-у***?

А) ва ўсіх выразах. **Б)** няма такіх выразаў. **В)** у 1. **Г)** у 2. **Д)** у 3.

---

20. На якой мове Мікола Гусоўскі напісаў сваю паэму "Песня пра зубра"?

А) на беларускай мове. **Б)** на рускай мове. **В)** на польскай мове.
Г) на лацінскай мове. **Д)** на італьянскай мове.

---

21. Якое слова прапушчана ў народнай прыказцы?

Без прыкмет не будзе хлеба на … .

А) восень. **Б)** сям'ю. **В)** сустрэчу. **Г)** абед. **Д)** зіму.

---

22. У якіх сказах з дадзеных дапушчаны памылкі?

1. Я падзякаваў сяброўку за дапамогу. 2. Мы з татай хадзілі ў заапарк.
3. Янка сустрэўся з Вовай і Віцей.

А) ва ўсіх сказах. **Б)** няма такіх сказаў. **В)** у 1, 2. **Г)** у 1, 3. **Д)** у 2, 3.